Adrodd ar Adran 6

Cynghorau Tref a Chynghorau Cymuned

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 – Adran 6
Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau

Adroddiad y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau 2025

Cymeradwywyd 12 Ionawr 2026

Cyngor Cymuned Llanfrothen

Grŵp: 2

Cyngor Cymuned wledig yw Cyngor Cymuned Llanfrothen. Roedd ein praesept ar gyfer 2024/2025 yn £12,800.

Mae gan Gyngor Cymuned Llanfrothen 8 o Gynghorwyr a thair sedd wag ar hyn o bryd. Fe gyflogir Clerc yn rhan amser.

Mae dalgylch Cyngor Cymuned Llanfrothen yn cynnwys pentrefi Garreg, Croesor a Rhyd. Mae Porthmadog yn dref weinyddol gyfagos.

Mae rhan helaethaf y Cyngor Cymuned ym Mharc Cenedlaethol Eryri, ac mae'r dirwedd yn codi o fod yn dirwedd ar lefel y môr ym mhentref Garreg i dros 550 m ym mhentref Croesor, a'r mynyddoedd o gwmpas yn uwch.

Ceir nifer o fentrau cymdeithasol yn y gymuned, yn cynnwys Siop a Chaffi Llanfrothen, Tafarn Y Ring a Chaffi Croesor, ac mae'r ardal yn boblogaidd iawn gan ymwelwyr, gyda llawer yn teithio yma i gerdded y mynyddoedd.

Yn ogystal, mae Ymddiriedolaeth Brondanw yn berchen ar nifer o fythynnod, ffermydd a choetiroedd yn y gymuned yn ogystal â Phlas Brondanw a Chaffi Brondanw. Nod yr Ymddiriedolaeth yw hyrwyddo'r arfer o warchod cefn gwlad, a hyn yn cynnwys ei

phlanhigion a'u hanifeiliaid. Mae'r cyngor cymuned yn aml yn cydweithio'n agos efo Ymddiriedolaeth Brondanw er budd y gymuned leol.

Mae'r gan y Cyngor Cymuned les tymor hir ar Y Ganolfan yn Llanfrothen.

Y Cyngor Cymuned sydd yn gyfrifol am fynwent Tan Lan, mynwent wledig y tu allan i bentref Garreg.

Adroddiad Gweithredu 2023-2025			
Amcan NRAP	**Camau gweithredu**		**Wedi'u monitro gan**
1	Cynnwys bioamrywiaeth o fewn llunio penderfyniadau a chaffael	Ble mae'n bosibl ac yn rhesymol, mae'r Cyngor Cymuned yn ystyried bioamrywiaeth wrth wneud penderfyniadau a chaffael. Wrth ystyried ceisiadau cynllunio, mae'r elfen bioamrywiaeth yn cael ystyriaeth ble'n briodol, a gellir ystyried Canllawiau Bioamrywiaeth Un Llais Cymru pan yn gwneud hyn.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned
	Cynyddu ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	Wrth drafod unrhyw faterion efo mudiadau a mentrau lleol fel Siop a Chaffi Llanfrothen, tafarn Y Ring, gall y Cyngor Cymuned atgoffa'r mudiadau hynny i roi ystyriaeth i faterion bioamrywiaeth.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned
2	Diogelu prif rywogaethau a chynefinoedd	Gwneir pob ymdrech i beidio â defnyddio pla laddwyr, ond gwneir eithriad ble y mae'n rhaid delio efo canclwm siapan sydd wedi bod yn broblem yn lleol yn ystod y blynyddoedd diwethaf.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned

3	Adfer a chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol cydnerth	Mewn cydweithrediad a Pharc Cenedlaethol Eryri , plannwyd coed Yw ym mynwent Tan Lan yn 2025, ac mae hyn yn cyfrannu at greu a chynyddu ecoleg yn y fynwent. Cafwyd cwynion fod Moch Daear yn ymweld â'r fynwent ac yn amharu ar bridd beddau newydd. Wedi trafod y mater, ac oherwydd lleoliad gwledig y fynwent sydd yn gorgyffwrdd â chaeau a choed cyfagos, penderfynwyd nad oedd hi'n bosibl rhwystro mynediad y Moch Daear yn gyfan gwbl, a'u bod beth bynnag yn rhan o'r system ecolegol leol.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned
4	Mynd i'r afael ag elfennau negyddol : e.e. lleihau llygredd, defnyddio atebion seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau goresgynnol	Mae'r Cyngor Cymuned yn gynyddol ymwybodol o blanhigion estron , ac yn arbennig presenoldeb Canclwm Siapaneaidd yn y gymuned. Gofynnwyd i gontractwr preifat drin a chanclwm Siapan oedd yn tyfu yn y gymuned yn ystod 2024 a 2025. Fodd bynnag, mae'n bosibl fod ffynonellau Canclwm eraill yn y gymuned sydd yn cael ei dorri gan eraill , heb ymwybyddiaeth y Cyngor Cymuned ac felly'n ei ledaenu. Codwyd cysgodfan gan y Cyngor Cymuned ym mhentref Garreg yn ddiweddar. Dylai'r gysgodfan annog mwy o ddefnydd o fysiau yn hytrach na cheir gan felly gyfrannu at wella ecoleg yn lleol.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned
5	Defnyddio, gwella a rhannu tystiolaeth	Mae'r Cyngor Cymuned yn ymwybodol y gallant gysylltu efo swyddogion Bioamrywiaeth Un Llais Cymru os am unrhyw gyngor ar faterion bioamrywiaeth.	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned

6	Cefnogi capasiti a/neu sefydliadau eraill	Ar gyfer 2026, anogir aelodau i fynychu hyfforddiant bioamrywiaeth ac i gadw'r adroddiad hwn a'n polisi bioamrywiaeth mewn cof wrth wneud penderfyniadau Cyhoeddir yr adroddiad hwn ar ein gwefan ac ar wefan Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru	Y Clerc ac aelodau'r Cyngor Cymuned

Arolwg o gamau gweithredu dyletswydd Adran 6 2023-2025

Beth sydd wedi gweithio'n dda?	Ni ddefnyddiwyd unrhyw blaladdwyr gan y Cyngor Cymuned dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r aelodau'r Cyngor Cymuned yn fwy ymwybodol o'r angen i roi ystyriaeth i fioamrywiaeth wrth weithredu fel Cyngor Cymuned.
Beth fu'r rhwystrau?	Cymharol gyfyng yw gallu'r Cyngor Cymuned i reoli bioamrywiaeth gan nad yw'n berchen ar lawer o dir.
Beth fyddwch yn ei newid?	Wrth dalu am wasanaethau/dyfarnu cytundebau, rhoi gwell ystyriaeth i unrhyw effaith ar fioamrywiaeth ac a ddylai fod disgwyliad i'r darparwr gwasanaeth/rhai sy'n cael cytundeb gwaith gydymffurfio ac agweddau bioamrywiaethol.
Sut a phryd y bydd y ddyletswydd Adran 6 yn cael ei	Dyma'r adroddiad Adran 6 ar gyfer 2025. Ysgrifennir Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth newydd yn 2026 ac fe gaiff ei adolygu'n flynyddol.

	monitor a'r cynllun Adran 6 yn cael ei adolygu?		